Ч. 161 Пятниця 19 (31) липня 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львов в бюрі дневників Людвика Пльона і в ц. к. Старостввах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Посол др. Ебенгох о ситуациї політичній.

Проводир католицкої партиї народної в горішній Австриї, посол до Ради державної і до сойму, др. Ебенгох виголосив онигди на зборах католицкого товариства народного в Ст. Аґата, котрого він єсть предсїдателем, відчит о задачах репрезентациї краю і о політичній ситуациї. Бесїдник говорив насамперед о тім, длячого він думає, що при нових виборах до сойму сего краю вийде знов консервативна більшість, а відтак перейшов до поясненя політичної ситуациї та відносин его партиї до других партий. Бесїдник говорив так:

Першою і найважнїйшою задачею католицкої партиї народної єсть поборювати лїбералізм, в якім би він небудь видї не виступав. В лїбералїзмі поборюємо заразом і социяльну демократию, бо она не єсть нїчим иншим, як лиш консеквентним переведенєм засад того-ж лїбералїзму. Борба против лїбералїзму вимагає великої глубоко сягаючої аґітациї в католицкім народї і нам, католицким Горішно-Австрийцям, будуть мусїли признати, що ми маємо добру орґанїзацию, котра дає можність до живої аґітациї.

Тепер говорять богато о розвязаню Ради державної. Я тому не вірю. Насамперед правительство зруйнувало би сим кроком цїлу і взагалї добру роботу реформи податкової; відтак мусїло би правительству залежати на тім, щоби оно в звичайній дорозї постарало ся о забезпеченє прелїмінаря державного на 1897 рік; наконець, так менї видить ся, хоче ґр. Баденї мимо всяких трудностий постарати ся о то, щоби угоду з Угорщиною залагодити ще в теперішній Палатї послів. Менї видить ся, що ґр. Баденї'му удало ся виборотити від угорского правительства не аби які концесиї, бо коли угорске правительство не конче хоче предкладати угоду теперішному парляментови, то ґр. Баденї, здаєсь настає на то, щоби угоду як-раз теперішному парляментови предложити. Не зовсїм невинна перепалка, яка завела ся межи півурядовими ґазетами із сеї і тамтої сторони Литави, вказує, здаєсь, не хибно на то. Серед таких обставин треба бути подвійно осторожним і з нашої сторони прийшлось би трудно відповідати за то, коли-б ми в сїй борбі підпирали угорского президента мінїстрів, батька культурної борби на Угорщинї.

Бесїдник звернув ся відтак на поодинокі партиї в Палатї послів. Лїберальна партия — казав пос. Ебенгох — розпадає ся дуже скоро. Она під проводом N. fr. Press-и взяла ся до як найострійшої опозициї. Ми то зможемо використати, коли не пропустимо хвилї, а будемо старати ся забаганки „сполученої нїмецкої лївицї“ або як она тепер себе називає „нїмецкої партиї поступової“ використати у відповідний спосіб для наших змагань.

Ново основана „нїмецка партия народна“ не єсть після своєї проґрами і після свого дотеперішного поступованя, нїчим иншим, як лиш старою лїберальною, ворожою церкви партиєю в новім унїформі і з трубою, настроєною о один тон висше. Она стремить до того, щоби спинити поступ християньского духа; в тій цїли окружає она себе популярними окликами і економічною проґрамою, яку „Vaterland“ і „Linzer Volksblatt“ розвинули були вже двайцять і пять лїт тому назад. Якого рода суть ті єї „засади“, виходить з того, що она сполучила ся у Відни з християньскими суспільниками, в Зальцбурзі з „клерикалами“, а в Лїнцу та Інсбруку з лїбералами. Більше чей вже не можна жадати від „засад“. — Щоби ще коротко згадати і про Коло польске, то єсть звістна річна, що оно єсть силою в Палатї послів. Вже із того взглядну — каже пос. Ебенгох — було би дуже нерозважно робити собі з него ворога.

Події на Креті.

Як звістно, мусїли держави европейскі в послїдних днях виступити против Грециї, котра пїддержує ворохобню не лиш на Креті але й в Македониї. Грецке правительство зразу відпекувало ся від всего, але остаточно показали ся факти, котрі вже годї було заперечити. Pol. Corr. доносить тепер о кількох таких фактах: Дня 21 липня привіз був грецкий корабель повстанців з Грециї на Крету і они коло Родолос вийшли на беріг та зараз пороздавали християнам в сусїдних селах зброю і амуницию. Дня 23 липня приїхали були нові грецкі повстанцї під проводом капітана Пападафакиса до Сьв. Николи коло Кандиї. Крім того ще й в инших сторонах острова приставали грецкі кораблї вітрилові, а навіть малі пароходи і роздїляли межи грецких мешканців зброю і амуницию, або привозили повстанців.

4)

До бігунів.

(За Паєром, Зіґлєршмідтом, Льорцінґом і др.)

II.

Бальоном до бігуна. — Попередники Андре'го. — Андре на Шпіцберґах. — Шпіцберґи триста лїт тому назад. — Що кажуть знатоки о виправах Нансена і Андре'го до бігуна.

(Дальше).

Андре не перший придумав їхати бальоном на бігун, але він зробив так само, як Колюмб з яйцем — другі то само задумували, але він перший зважив ся на таку подорож. В половинї вісїмдесятих років подав був Американець Чійн (Cheyne) гадку їхати бальоном до північного бігуна і уложив майже такий самий плян, якого придержуєсь тепер Андре. Чійн так собі думав: Тепла морска струя, що іде від мехіканьского заливу (т. зв. струя ґольфова), пливе всхідним боком доокола бігуна і завертає відтак назад на полудни від Ґренляндиї і пливе вже яко студена струя попри всхідні береги того острова. Коли-б отже хтось поплив проливами Девіса і Бефіна, що суть межи північними американьскими островами, а західними берегами Ґренляндиї, а відтак дальше Лянкастерским зундом і опісля взяв ся більше на північ як на захід, то дістав би ся поволи в конець ґольфової струї, котра вертає вже назад, а та завелаби его аж під 80 степень північної ширини. Звідси вже — казав Чійн — треба би бальоном їхати до бігуна. Треба би — казав він — взяти кілька бальонів, з котрих кождий міг би нести двох людий і по 1000 кільо набору. Ґаз потрібний до наповнюваня бальонів, треба би везти в зелїзних баньках. Коли-б корабель застряг в кризї і там примерз, треба би наповнити три бальони трома тоненькими зелїзними дручками на 20 метрів довгими так, щоби всї три бальони творили трикутник. Всї три разом мали би тогди таку силу, що двигнули би 3000 кільо набору і могли би нести все, чого в такій подорожи потреба.

Як богато инших так і він припускав, що близько бігуна вітер віє не з бігуна, але на бігун, а всеж таки радив насамперед переконати ся, як там віє вітер і в тій цїли уставити дві стациї, кожду по 15 миль від корабля і аж опісля, коли би вже був знаний напрям вітру пускати ся бальоном. Чійн хотїв подібно як і Андре держати свої бальони в невеликій висотї понад ледами, а в тій цїли причепити до них дротяні линви, котрі сунулись би по ледї. Дальше гадав собі Чійн так, що можна в случаю потреби вибрати ґаз з бальонів назад в баньки і сховати до ужитку на другий раз. Наконець предкладав він, задля того, що на бігунї дуже часто нема зовсїм вітру, спускати ся на землю, взглядно на лїд та іти дальше пішки, а бальони тягнути линвами за собою, що не було би трудно, бо вітер не ставив би опору. Плян Чійна не знайшов приклонників. Всї уважали его за буйну фантазию, подібну як у повістеписателя Верна.

Опісля виступив капітан Тісон з своїм пляном їзди бальоном до бігуна. Він з початком сїмдесятих років їздив на далеку північ кораблем „Поляріс“ і дістав ся був аж поза 82 степень північної ширини. Коли опісля корабель розбив ся, плив він через сїм місяців на величезній кризї та дістав ся щасливо на якуйсь корабель, що завіз его до західної Ґренляндиї. Коли опісля розбив ся і корабель „Жанетте“, про котрий була вже повисше бесїда, написав він до американьскої ґазети „Ню-Иорк-Геральд“: Найздившись через трийцять лїт по підбігунових сторонах і перезимувавши там чотирнайцять разів, бачивши лїд зимою і лїтом, прийшов я до того переконаня, що нїхто ані кораблем ані саньми не дістане ся до бігуна і не верне цїло. Тісон каже дальше, що всї дотеперішні знаганя, щоби дістати ся на бігун, не довели до нїчого. Найлекша ще і найменше небезпечна була би їзда бальоном. Після его гадки треба би рівночасно з кількох сторін пустити ся до бігуна кількома бальонами. Лодка під бальоном повинна би бути зроблена як справдїшна лодка, 8 метрів довга і півтора метра широка, з рибячої кости і шкіри з морских псів, повинна би важити всего лиш 150 кільо і помістити в собі 8 людий та живности на 6 до 8 місяців і всїлякі прилади. З початком мая, коли полудневі вітри могли би борзо гнати бальон до бігуна, повинні би Анґлія, Нїмеччина, Росия і Сполучені Держави північної

З тих фактів показує ся наглядно, що Греция дуже пильно піддержувала ворохобню на Креті і старала ся розширити єї в спокійних доси західних сторонах острова. Се стало ся — каже Pol. Corr. — причиною, що держави европейскі зробили представленя грецкому правительству і сказали, що коли-б Греция не перестала піддержувати ворохобні на острові, то они мусїли би лишити Порті повну свободу дїланя на Креті, а тогди з тих концесий, які на представленє амбасадорів обіцяла Туреччина поробити Кретийцям не було би нїчого.

З Константинополя доносять, що командантанта канонїрскої лоди „Іскендерів" здеґрадовано і зроблено єму процес за то, що він против приписаних інструкций не узброїв своїх людий, котрих недавно тому коло пригірка Драпано на Креті вислав був лодкою зревідувати підозріний грецкий корабель, через що они не могли боронити ся, коли на них стали з берега стрїляти і стратили десять людий.

Перегляд полїтичний.

Із сїмнайцять репрезентаций краєвих, істнуючих в Австриї, єсть тепер девять, котрим кінчить ся їх шестилїтний речинець мандатів, а то сойми долїшної і горїшної Австриї, Зальцбурґа, Стириї, Каринтиї, Форарльберґа, Морави, Шлеска і Буковини. З тих як ми то вже доносили розвязано чотири і розписано нові вибори. Розвязанє прочих пятьох соймів, іменно долїшно-австрийского, зальцбурґского, форарльберґского, моравского і буковиньского наступить пізнїйше. Прочі сойми будуть в слїдуючій сесиї радити в дотеперішнім своїм складі.

Президент мінїстрів ґр. Баденї як вже звістно поїхав оногди вечером до цїсарского двору в Ішль і має нинї звідтам вернути. В полудне дня 28 с. м. принимав президент мінїстрів румуньского президента мінїстрів Дмитра Стурдзу. Дня 2 серпня поїде ґр. Баденї до Вельдес і Люблями.

Справа нападу Джемзона і єго спільників на Йоганнесбурґ в Трансвалїї закінчила ся остаточно тим, що єго і кількох ще других офіцирів засуджено на кількамісячний арешт. Але ситуация Анґлїї в Полудневій Африцї тим не поліпшила ся. Бури остались ворогами Анґлїї. Крім того має Анґлїя тепер великий клопіт в своїй колонії, званій Родезия, на північ від Трансвалїї,де збунтувало ся племя Матабелїв. Ворохобня прибрала так великі розміри, що знатоки відносин в сїм краю кажуть, що Анґлїя мусїла би вислати хиба 20.000 войска, коли-б хотїла удержати ся в посїданю сего краю.

Новинки.

Львів дня 30 липня 1896.

— **Іменованя.** Директори руху ц. к. зелїзниць державних у Львові Альфред Дейма, в Станиславові Людв. Вербицкий і в Кракові Колосварі іменовані радниками Двора.

— **Зміна назвища.** Ц. к. Памістництво позволило Іванови, Николаеви, Пилипови і Теодорови Єндик в Колодрубах змінити родове назвище на Евин.

— **Вписи** до всїх кляс женьской семинариї учительской і на курс фребліівский у Львові, до чотирох кляс польскої і рускої школи вправ та до фреблївского огородця при тій-же семинариї будуть відбувати ся в днях 29, 30 і 31 серпня с. р. від години 9-ої до 12-ої перед полуднем.

— **Огнї.** Від Рудок пишуть: Ві второк, дня 28 с. м. вибух в Беньковій Вишни в саме полудне огонь, що знищив 7 селяньских загород. О ратунку не можна було й гадати, бо всї загороди стапули в однїй хвили в полуміни. Причиною огню була неосторожність дїтий. Шкода виносить около 2.000 зр.

— **Намірене самоубийство.** Передвчера рано зажила 27-лїтна служниця у Львові при ул. Личаківскій ч. 4 Мария Прушевска в самоубийчім намірі амоняку, котрий погапки забрала свому службодавцеви, фотоґрафови. Поготівле ратунковоі стациї удїлило їй першої помочи і відвезло єї до шпиталя. Житю дївчини не грозить небезпечність. Причиною наміреного самоубийства мала бути нещастна любов.

— **Пригоди на провінциї.** Семен Салянюк, селянин з Деляви, товмацкого повіта, виграв в маю с. р. на малій льотериї 1.200 зр. З надміру щастя Салянюк збожеволів і вскочив до кирницї, де утопив ся. — Поспішний поїзд на шляху між Матиївцями і Заболотовом переїхав дня 20 с. м. коня Володимира Кабата, властителя Семаковець. На тім кони їхав економ і перед рампою злїз з него та держачи єго за поводи схилив ся до жерела, щоби напити ся води. В тій хвили над'їхав поїзд, кінь вирвав ся економови з рук і скочив як раз під машину надбігаючого поїзду. — В Охримівцях, збаражского повіта, новісив ся дня 20-го с. м. 80-лїтний старець Семко Добровольский. Причиною самоубийства була невилїчима недуга.

— **З бразилїйского раю.** Давний клїєнт адвоката дра Костя Левицкого, Дмитро Дзендровский з Демидова коло Бібрки, був дуже запопадливим і широко знаним аґентом. Приходили до него люди аж з Бойківщини і він записав множество людий до Бразилїї; вкінци і сам забрав ся туди. Отже від того Дзендровского прийшов до дра Левицкого д. 11 с. м. лист з Курітиби, датований д. 2 червня с. р. В листї пише Дзендровский, що продав свій ґрунт і вийшов за море з жінкою і 6-ма дїтьми. Дальше оповідає так: „Д. 27 цьвітня виїхалисьмо з Марцелї (= Марсилї) на великий окєан дуже великим кораблем, на котрім містило ся 3000 осіб окрім корабельної служби. Галичан було 98 родин, а решта Угри, Хорвати і Італїяни. Така тїснота була на корабли, що не було де того нещасливого менажу з'їсти. Колисьмо приїхали до Курітиби, то всї Галичани перебули в бараках через два днї і поїхали на кольонїю до Пантиґросу, а я ся лишив в Курітибі. Я ся перекопав, що наші Русини у Львові не є нашим людям ворогами, але лїпше як рідними батьками; а наші Галичани не хотять їм вірити і мають їх за ворогів і за тото марно гинуть і виїздять на посьміховиско межи чужі пани і будуть далї виїздити, бо жадним листам не вірять. Заношу просьбу до Вельможного Пана Дра, як бим тілько міг мати яке утримане для своєї родини в Галичинї, то бим повернув, то за то ручу, щоби і одна душа вже не хтїла видїти Бразилїї, бо я би їм всї нещастя приставив. Я би в той час повернув, тілько єдно, що-м своє продав; то деж ся подїну? А друге: треба би 6 соток на оплату корабля і колїї. Очікую відпису од В. П. Дра. Адрес: Курітиба, Ruje sete de Setembro Nr.

Америки рівночасно вислати свої бальони; Анґлїя із Шпіцберґів, Нїмеччина з краю Франц-Йосифа, Росия з Новосибірских островів, а Сполучені Держави з пригірка Унїон в краю Ґранта (остров на далекій півночи напротив Ґренляндиї).

Нема сумнїву — каже Тісон, що бальон, виходячий з якогось близше положеного місця, міг би за 24 годин долетїти до бігуна, а один дуже близько него. Зі Шпіцберґів до бігуна єсть 600 миль, з Новосибірских островів 840, а з пригірка Унїон і з краю Франц Йосифа по 480 миль. Зимувати би не потреба, люди не були би помучені, провіянту було би подостатком і так стануло би ся з повними силами на новім поли дїланя а в найгіршім случаю можна би все-таки дістати ся з бігуновою струєю морскою на полуднє. Тісон кінчить своє письмо такою радою: „Коли же би сьмілі слїдителї були змушені зимувати в північнім мори, то нехай собі виберуть грубу кригу, поставлять хати з снїгу, нехай стріляють як найбільше медведів і морских псів, заким не настане зимова пітьма. Зимою буде їх нести крига на полуднє, до дому".

Отже як би за порадою Тісона вибрав собі Андре Шпіцберґи за вихідну точку для своєї подорожи. Дня 15 червня с. р. виїхав він на малім пароходї „Вірґо" з міста Тремзе, що лежить на 10 кільометрів довгім острові на західнім побережу північної Норвеґії, і за кілька днів доплив до т. зв. ледового фіорду, що від заходу розділяє більший західний остров Шпіцберґів майже на дві части. З Андре'м поїхала була також ґеольоґічна виправа, котрої цїлию єсть розслїдити внутрішні сторони Шпіцберґів. В ледовім фіордї стрїтив ся „Вірґо" з норвеґским пароходом „Растзунд", котрий забрав ґеольоґічну виправу і повіз єї до заливу Адвент, а Андре з своїми людьми поїхав дальше на північ і вибрав там собі т. зв. даньский остров та почав зараз ставити шопу на бальон, до котрої мав вже готовий материял. Даньский остров єсть невеличкий бо єсть всего лиш 10 кільометрів довгий, але зі всїх островів ще найдогіднїйший, бо єсть досить рівний. Місце, котре собі тут Андре обібрав, знане вже від давна, коли то сюди заїздили дуже часто риболовцї з ріжних сторін сьвіта. Ще до нинї видко тут ще давні могили, з котрих иноді вистає яка людска кість або кусень чобота, котрий випорпали дикі звірі, бо могили усипувано тут лиш верх землї з каміня. За вузеньким проливом єсть другий більший остров Амстердам, головне місце риболовців в 17 і 18 столїтю та порт Смеренберґ головна стация Голяндцїв, в котрім лїтом стояло иноді і по 300 кораблїв, на котрих порало ся з рибами яких 18.000 людий. Все то давні часи і нинї анї слїду з того житя, яке було колись на Шпіцберґах, але що як раз сего року минає триста лїт тому, коли відкрито Шпіцберґи, то може не від річи буде розказати дещо з минувшости сих островів, котрі зі всїх земель, що положені найдальше на північи грали колись найбільшу ролю.

З давен давна кортїло Европейців дуже дібрати ся до Хіни, до того „царства небесного", до котрого они ледви нинї і то дуже поволеньки добирають ся. Шукали отже туди як найкоротшої дороги. В 1596 р., отже 300 лїт тому назад впало голяндскому мореплавцеви Вілемови Барентс'ову дістати ся туди північним ледоватим морем через бігун. Він уважав то за річ легку і вибрав ся в дорогу. Але недалеко заплив. Доїхав до якихсь островів, на котрих побачив богато гір з острими вершками і назвав їх длятого „Шпіцберґен", се-б то „острогори". В одинайцять лїт пізнїйше вислало анґлїйске товариство торговельне славного мореплавця Гудзона на далеку північ шукати так само дороги до „царства небесного". Він доїхав до Шпіцберґів і побачив, що там не лиш в мори, але й на островах єсть множество всїлякої звірини, особливо же богато китів, фок і моржів. Він звернув зараз на то увагу. При тім спостеріг він ще одну річ, з'явище природи, дуже важне для подорожних на далекій півночи. Коли іменно єсть красна погода, то воздух на далекій півночи не єсть наповнений парою, як у нас або дальше на полудне, від чого небо буває красно сине, але дрібнесенькими шпильочками леду, подібно як иноді у нас в красні дни при лютім морозї. В тих ледоватих шпильочках, чи радше в цїлій їх масї, відбиває ся земля нїби в зеркалї і коли море вкрите ледом, то відбиває ся вода і небо тогди темне нїби чорне. Мореплавцї кажуть тогди, що небо водписте. Хто їде на далеку північ, до бігуна, для сего се з'явище дуже важне, бо він вже здалека, на яких 40 до 50 морских миль (морска миль — чверть ґеоґрафічної милї або 1855 метрів) видить по небі, чи море вкрите ледом, чи нї.

Незадовго опісля на західнім побережу Шпіцберґів зароїло ся від риболовців. Збігли ся Анґлїйцї, Голяндцї, Нїмцї, Баски а пізнїйше ще й Скандинавцї та Москалї. Розпочалась ловля китів а з нею і кроваві бійки особливо межи Анґлїйцями і Голяндцями, котрі спорили з собою о посїданє островів. Одні і другі робили собі до них право бо їх земляки відкрили острови. Анґлїйцї казали, що они мають більше право до ловлї, бо їх земляк перший звернув увагу на тамошнє богатство моря, отже не надумували ся довго і прогнали Голяндців. Голяндскі ловцї вернули тогди з военними кораблями і дали Анґлїйцям добру науку. Тимчасом з'явили ся ще й Данцї з военними кораблями, та сказали одним і другим, що не мають права, бо правдивими панами островів суть они, длятого, що Шпіцберґи належать до Ґренляндиї. Они зажадали від Анґлїйців, щоби ті платили їм податок. Анґлїйцям було про те байдуже а Данцї, видячи, що не можуть нїчого вдїяти взяли ся й самі до ловлї, щоби

36. Дмитро Дзендровский. Досить доношу вам за свої люди; а також кланяють ся з Бурштина 6 родин, котрі виїхали 10 лютого і просять також, а щобисьте могли виратувати з тої неволї і просять як найскорше ся старати.

— **Просьба о поміч.** Пишуть з Боянця: „Дня 22 с. м. о годинї 11 перед полуднем, коли люди були в поли при жниві, повстав в нашім селї великий огонь. Причина поки що невислїджена, але доходжене веде ся. При страшній сцеці, браку води і близькости будинків погоріло в несповна двох годинах над 40 господарів; огонь знищив всї будинки і знаряде господарске до тла. Крім того згинуло в огни двоє дорослих людий і одна дитина та 15 штук рогатого і хлївного товару. Шкода обчислена на разї на 20.000 зр. Обезпечених було лише кількох господарів, та і тим верне ся ледве якась частина шкоди. Щоби нещасливим погорілцям подати першу поміч, утворив ся в місяи комітет. Всїх добродїїв просимо відсилати хоч би і найменші датки на руки голови комітету, Вп. А. Глоговского в Боянци н. Туринка. Лишаєсь нам ще обовязок подякувати прилюдно Вп. маршалкови Старжиньскому, котрий прибув з своєю сикавкою, і також огневій сторожи з Мостів великих і з Жовкви; їх заходам удало ся обмежити пожежу і не допустити до дальшого ширеня та охоронити школу, приходство і церков, котрим також вже грозило небезпеченьство. — *Мих. Грушкевич*, парох; *Василь Пенцак*, війт.

— **Плаченє податків при помочи почтових кас ощадности** заведено дня 1 мая у Відни і в цїлій Долїшній Австриї. То зарядженє показало ся дуже практичним, бо улекшує податникам заплату належитостий. В маю заплачено в Долїшній Австриї 392.144 зр., в червни 113.000 зр. податків через почтові каси ощадности. Новий спосіб плаченя податків заведено на пробу, а що він показав ся практичним, то мають єго завести для цїлої держави.

— **Самоубийство.** Від минувшого четверга не явив ся фінансовий секретар в Черпівцях Франц Чек у своїм бюрі, а в пятницю зраня найшли на єго бюрку подане о відпустку, в котрім Чек заявляє, що мусить до Відня їхати, бо чує ся дуже хорим. Відпустку був би він очивидно одержав, але єго тодї в Чернівцях вже не було. А що і єго жена дістала від него таке саме письмо, то она сейчас від'їхала до Відня. Віденьскі часописи з недїлї доносять, що коло Лїнцу найдено річи, гроші і леґітимацию Чека. Нема отже сумнїву, що Чек кинув ся в Дунай і там погиб. Він належав до найпильнїйших урядників черновецкої фінансової дирекциї, але в послїднім часї був дуже нервовий тому підозрівають, що Чек допустив ся самоубийства в неморальнім станї душевнім. Він мав 40 лїт і був від півпята лїт при фінансовій дирекциї в Чернівцях.

— **Два найславнїйші фабриканти оловців** померли в послїдних днях майже рівночасно. То були: Гардтмут в Будієвичах і Фабер в Нірнберзї. Оба фабриканти доробили ся на оловцях величезного маєтку.

— **Великаньский дефіцит.** При обрахунку каси міскої в Парижи показало ся, що бракує там маленької суми, бо лише — 72 міліонів франків. То відкрите викликало очевидно величезний розголос і обуренє в цїлій Франциї. Кажуть, що буде потягнених до одвічальности, так як при справі панамскій, множество осіб. Найбільше завинив в тій справі Прібель, бувший префект Секвани.

— **Затроєнє грибами.** В селї Магалї під Чернівцями вийшла до лїса 40-лїтна селянка і назбирала там грибів, а уваривши їх, з'їла сама і єї двоє малих дїтий. Показало ся, що гриби були їдовиті, бо до кількох годин всї три особи померли в страшних муках.

— **Шкадрона кінноти в арештї.** На жалобу, внесену до ґенеральної команди в Познани засуджено цїлу шкадрону драґонів в Ґнезнї на чотири тиждні касарняного арешту. Причиною того була бута драґонів, що нападали по улицях з добутими шаблями на людий та зводили бійки між собою.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Цюріх 30 липня. Розрухи на передмістю Відікон прибрали величезні розміри. Вчера викинула товпа з одного дому 70 Італїянців на улицю і збурила одну господу італїяньску. Коли явила ся полїция, товпа почала стріляти Полїция ужила тогди револьверів і поранила богато людий. Швайцарска рада звязкова постановила покликати для безпечности в місті два баталїони піхоти і кавалерию.

Берно (моравске) 30 липня. Місто Волоский Клобук вигоріло до половини.

Париж 30 липня. Аґентия Гаваса доносить з Атин, що Турки в провінциї Гераклїон при помочи турецкого войска рабують християньскі села і зневажають церкви. Замучено 13 християн.

Константинополь 30 липня. Нову ватагу грецких повстанців, котра надійшла від сторони заливу Воло і впала до Македониї, турецке войско по части убило, по части розігнало.

Будапешт 30 липня. Інспектор полїциї Чорба, против котрого вело ся слїдство за зневаженє журналїстів, застрілив ся.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1896, після середно-европ. год.

Відходять до

	Поспішві			Особові			
Кракова	8·40	2·50	11·00	4·40	9·55	6·45	—
Підволочиск	6·00	2·11	—	—	9·30	10·45	—
Підвол. з Підз.	6·14	2·25	—	—	9·48	11·12	—
Черновець	6·10	—	—	10·15	2·45	—	—
Черновець що понедїлка	—	—	—	10·25	—	—	—
Белзця	—	—	—	9·15	—	—	—
Мушини на Тарнів	8·40	11·00	—	4·40	—	6·45[1]	—
Гребенова [2])	—	—	—	—	9·35	—	—
Сколього і Стрия	—	—	—	5·22	9·35	3·05	7·22
Зимної Води [4])	—	—	—	—	1·32	—	—
Брухович [5])	—	—	—	—	1·20	—	—
Брухович [6])	—	—	—	—	3·20	—	—
Янова [7])	—	—	—	9·45	3·00	8·55	—
Янова	—	—	—	9.45[8]	1·05[9]	3·00[10]	6·25[8]

[1]) Від 1 червня до 30 вересня. [2]) Від 10 липня до 31 серпня. [3]) До Сколього лише від 1 мая до 30 вересня вкл. [4]) Від 1 мая до 6 вересня в недїлї і сьвята. [5]) Від 1 мая до 6 вересня в недїлї і сьвята. [6]) Від 1 мая до 6 вересня в будні дни. [7]) Від 1 мая до 15 червня і від 1 вересня до 30 цьвітня кождого дня. [8]) Від 16 червня до 31 серпня що день. [9]) Від 16 червня до 31 серпня в недїлї і сьвята. [10]) Від 16 червня до 31 серпня в тижневі дни.

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

Приходять з

Кракова	1·30	5·10	8·45	8·55	6·55	9·30	—
Підволочиск	2.34	10·05	—	8·05	510	—	—
Підвол. з Підз.	2.18	9·50	—	7·42	4·45	—	—
Черновець	9·55	—	—	2·01	7·28	—	—
Черновець що понедїлка	—	—	—	6·13	—	—	—
Белзця	—	—	—	—	5·45	—	—
Мушини на Тарнів	5·10[1]	—	—	8·55[2]	6·55	—	—
Гребенова	—	—	—	—	1·51[3]	—	—
Сколього і Стрия	—	—	—	12·10	8·00	1·51[4]	10·10
Брухович [5])	—	—	—	—	—	8·03	—
Брухович [6])	—	—	—	—	—	8·25	—
Янова	—	—	—	7·50[7]	—	5·28[8]	8·54[8]
Янова [9])	—	—	—	—	1.10	7·48	—

[1]) Від 25 червня до 15 вересня. [2]) Від 1 червня до 30 вересня. [3]) Від 10 липня до 31 серпня. [4]) Зі Сколього тілько від 1 мая до 30 вересня. [5]) Від 1 мая до 25 червня і від 15 серпня до 6 вересня. [6]) Від 26 червня до 14 серпня. [7]) Цїлий рік. [8]) Від 16 червня до 31 серпня. [9]) Від 1 мая до 15 червня і від 1 вересня до 30 цьвітня.

бодай яку таку мати користь. Бійкам не було тепер кінця і не було иншої ради, як хиба подїлити острови між себе. Хитрі Анґлїйцї, подібно як то ще й тепер роблять, забрали найбільшу і найлїпшу пайку для себе. Анґлїйцї дістали Бельзунд, Сафеґефен, Айсфйорд, Горнзунд і Маґдаленабай; Голяндцї осїли на острові Амстердам, Данцї на даньскім острові, Німцї дістали Гамбурґербай, а Іспанцї і Французи, хоч они були одні з найперших, що виїхали були туди на ловлю китів, дістали кілька найлихших пристаний на північнім побережу.

Пізнїйше завязала ся була голяндска т. зв. ґренляндска спілка, котра ловлю коло Шпіцберґів взяла була в свій монополь. Она висилала що лїта по 30 і більше кораблїв до Шпіцберґів. В надїї, що ловля буде сотками лїт тягнути ся побудували они в своїй стациї з великим коштом доми і так повстало то майже мале місточко Смеренберґ. Але аж коли монополь голяндскої спілки знесено, настало тут житє. До Шпіцберґів припливало що лїта по кілька сот кораблїв а з ними й по кільканайцять тисячів людий. В Смеренберґу осїдали не лиш ловцї, але й купцї та ремісники, так, що наконець можна там було всего дістати, як би в якім европейскім містї; були навіть і пекарі, котрі за кождий раз, коли спекли сьвіжий хлїб, давали о тім знати людем дзвоном або трубою.

Але з часом ловля китів стала упадати. В перших початках підходили кити аж до самих берегів, і можна їх було легко ловити; але пізнїйше вистрашено їх звідси і они держали ся більше криг на широкім мори. Ловцї мусїли отже виїздити далеко на море а вертали на острови лиш тогди, коли мали варити тран.

З давної слави Смеренберґа, що лежав на полуднево-всхіднім кінци острова Амстердам остались тепер ледви слїди — румовища з давних будинків та могили, на котрих написи показують, що они походять ще з тих часів, коли тут господарили Голяндцї. З початком нашого столїтя ожили були знов Шпіцберґи, а іменно тогди, коли сюди стали заходити Норвежцї і Москалї, котрі ловили тут моржі, фоки та білугу, медведї і лиси. Особливо богато заходило сюди Москалїв і они ставили тут хати з дерева часто по дві при купі. Декотрі з тих хат стояли ще до 1825 р. Але вже й давнїйше були тут Москалї. Так розповідають, що в 1743 роцї загнала сюди пригода на мори чотирох московских моряків. Крига розбила їм їх судно а они якось щасливо виратували ся на малий островець коло берегів острова Форелянд і перебули тут шість зим. Не мали зовсїм нїчого. З кореня якогось дерева, що принесла вода, зробили они собі лук, а з кусника зелїза, яке знайшли кілька спис і ними убили білого медведя. З єго жил уплели собі лучицю до лука, а з другого кусника зелїза поробили собі вістря до стріл і ними позабивали відтак богато ренів і лисів та десять медведів. Три з них пережили щасливо шість лїт і в 1749 р. вернули до Архангельска, а четвертий помер на скорбут. Пізнїйше мали тут Москалї навіть свої постійні кольонїї, в котрих люди зміняли ся що року. Одна з таких кольоній лишила ся до нинї в памяти людий, що частїйше заходять на Шпіцберґи. Була то кольонїя якогось Нарачіна, котрий помер тут в 1826 р. із старости. Єго хата стояла на малім півострові, що виходить в море в однім із найкрасших заливів на Шпіцберґах, званім Ґрін Гарбур. Той півостров звуть до нинї Нарачіном. Той Нарачін зимував тут трийцять разів, а з того пятнайцять раз пораз.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.